

Til Luftfartstilsynet

Oversendt via postmottak@caa.no

Oslo 30.07.2020

Vår ref: Arne Jakobsen

Deres ref: saksnummer 20/07366

Høringsuttalelse forslag om felleseuropeisk regelverk for U-space; tjenester for lufttrafikk med ubemannede luftfartøyer (droner)

Samfunnsbedriftene Energi (tidligere KS Bedrift Energi) organiserer i overkant av 100 energiselskap. De fleste innen distribusjon og salg av kraft. Introduksjon av et overordnet regelverk med tilhørende nasjonale forskrifter for U-space vil kunne berøre en rekke av våre medlemmer som allerede benytter eller planlegger å benytte droner til ulike inspeksjons- og vedlikeholdsoppdrag.

Innledning

Den europeiske flysikkerhetsorganisasjonen (EASA) har lagt ut til gjennomsyn et forslag til en gjennomføringsforordning som omhandler et overordnet regelverk for U-space. Regelverksforslaget fra EASA vil bli behandlet videre av kommisjonen og den endelige forordningen forventes vedtatt i løpet av 2020. Som en følge av EØS – avtalen, vil det være nærliggende at dette regelverket også gjennomføres i norsk rett.

Luftfartstilsynet ber i sitt notat (ref. 20/07366-2) datert 06.05.2020 om innspill fra høringsinstansene til siste punkt i dette notatet.

Forslaget fra EASA består i grove trekk av et sett tjenester som tilbys brukere av droner mot betaling. Tjenestene skal tilbys gjennom såkalte «U-space tjenesteytere» (USSPs) som skal være en konkurranseutsatt tjeneste. I tillegg skal hvert land utpeke en felles informasjonssentral (CIS), som vil ha en monopolvirksomhet innenfor sitt geografiske område. Denne monopolvirksomheten skal reguleres av myndighetene gjennom et nasjonalt tilsynsorgan.

Samfunnsbedriftenes kommentarer

Som det påpekes i notatet fra Luftfartstilsynet er sentrale spørsmål hvorvidt vi skal ha et overordnet regelverk for U-space, med en konkurranseutsatt tjenesteytelse og om vi er tjent med å løse utfordringen med integrering av større mengder droner i luftrommet gjennom særskilte luftromsstrukturer («U-space-airspaces») på den måten utkastet til forordning foreskriver. Det er også naturlig å stille spørsmål ved en etablering av det som synes som en omfattende regulatorisk struktur og organisasjon for dette formål.

Samfunnsbedriftene er positiv til utvikling av et harmonisert regelverk for å håndtere den stadig økende bruken av droner, og en overordnet regulatorisk tilnærming til dette, ikke minst med det formål å sikre en trygg og effektiv bruk av denne type verktøy. Vi støtter også opprettelsen av særskilte luftromsstrukturer som beskrevet i forslaget.

Samfunnsbedriftene forutsetter imidlertid at berørte aktører involveres i utforming av regelverk og gjennomføring av tjenestene. Dette fordi aktørbildet er sammensatt og generelle regler må kunne være relevante på tvers av ulike formål og virksomhet. Da er det også viktig

at regelverket ikke blir for rigid, men kan tilpasses til særskilte forhold der sikkerhet og samfunnsmessige begrunnede unntak tillates i den grad dette er relevant. Sist, men ikke minst er det viktig med et praktisk og enkelt regelverk der omfanget og detaljgraden begrenses så langt det er mulig.

En konkurranseutsetting av tjenesteytelsen som skal gjennomføres av USSPs synes riktig utfra den driftsmodellen som forslaget legger opp til.

Forslaget reiser videre en rekke problemstillinger som det er viktig at kraftbransjen blir involvert i da bruk av droner vil være et viktig verktøy for våre medlemmers samfunnskritiske virksomheter. Dette gjelder tema som:

- Hvor og når skal bruk av droner være tillatt?
- Hvordan er krav til personvern i forbindelse med bruk av droner vurdert/blir det vurdert. Dette bør også tas opp med de ulike bransjer og næringer som vil bruke denne type fartøyer i framtiden, i tillegg til Datatilsynet.
- Prioritering av tilgang til U-space, dvs i den grad det vil bli tett trafikk med droner i framtiden må nyttrafikk og ikke minst samfunnskritisk trafikk prioriteres.

De ulike land som vil omfattes av dette nye regelverket vil til en stor grad ha ulike behov knyttet til ulik geografi, topografi, typiske bransjer som benytter droner etc. Eksempelvis vil det kunne være ulike behov for styring og kontroll av dronetraffikk i forbindelse med tilsyn og vedlikehold av det norske kraftnettet, som stort sett befinner seg i ubebodde områder sammenlignet med større europeiske byer og tett befolkede områder.

Våre medlemmer vil i økende grad bli brukere av droner til ulike former for utbyggings-, inspeksjons- og vedlikeholdsoppdrag fremover. Det er viktig for våre medlemmer at de har tilgang til effektive og sikkerhetsmessig kvalifiserte tjenester i forbindelse med slik bruk av droner. Vi er derfor opptatt av at vi unngår stivbente og standardiserte ordninger som ikke tar høyde for de nasjonale særegenheter vi vil kunne ha, og som en konsekvens et fordyrende regelverk som fører til en mindre kostnadseffektiv bruk av droner.

Vi forventer at droner vil ha en økt betydning og få ytterligere betydning som driftsverktøy i kraftbransjen i framtiden. Da er det viktig at bransjen, sammen med andre aktører blir involvert og vi foreslår at det opprettes et Brukerutvalg med representanter for de bransjer som vil bli berørt. Et slikt utvalg vil kunne være mer aktivt og løpende i dialog med myndighetene rundt den fremtidige reguleringen.

Vi registrerer at Luftfartstilsynet ikke planlegger å sende forskriften som skal gjennomføre forordningen i norsk rett på høring med mindre nasjonale tilpasninger er aktuelle. Et nytt regelverk innenfor et såpass komplekst og sammensatt felt, som også vil påføre ukjente kostnader for brukere av droner bør i form av en norsk språklig forskrift sendes på høring. I tillegg er det utfordrende og til dels umulig å få gjennomført en skikkelig høringsprosess med utgangspunkt i den korte høringsperioden tilgjengelig, som også delvis er innenfor sommerferieperioden. Samfunnsbedriftene ber Luftfartstilsynet om å omgjøre sine foreløbige planer og sørge for at forskriften blir gjenstand for en nasjonal høringsprosess, hvor kraftbransjen blir inkludert.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør
Samfunnsbedriftene Energi